

TEISMO EKSPERTŲ VEIKLOS KOORDINAVIMO TARYBA

**PRIVAČIŲ TEISMO EKSPERTŲ
APKLĀUSOS ATASKAITA**

2021 m.

APKLAUSOS VYKDYMAS

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija kartu su Teismo ekspertų veiklos koordinavimo taryba (toliau – Taryba), 2021 m. kovo 29 d. – 2021 m. balandžio 30 d. atliko privačių teismo ekspertų apklausą. Apklausą inicijuota siekiant suderinti teisėsaugos institucijų, teismo ekspertizės įstaigų ir kitų ekspertinius tyrimus atliekančių įstaigų, privačių teismo ekspertų interesus teismo ekspertizės srityje ir bendradarbiauti su teismo ekspertais. Privatūs teismo ekspertai buvo apklausiami pildant anketas elektroninėje erdvėje, naudojant „Google Forms“ apklausų administravimo programinę įrangą. Nuoroda į apklausos anketą privatiems teismo ekspertams buvo išsiųsta elektroniniu paštu. Anketoje respondentams pateikta 14 klausimų.

Apklausos tikslas – gauti privačių teismo ekspertų pasiūlymus dėl teismo ekspertizės srities tobulinimo ir sužinoti privačių teismo ekspertų nuomonę apie Tarybos veiklą ir dalyvavimo Tarybos veikloje poreikį.

APKLAUSOS DUOMENŲ APRAŠYMAS

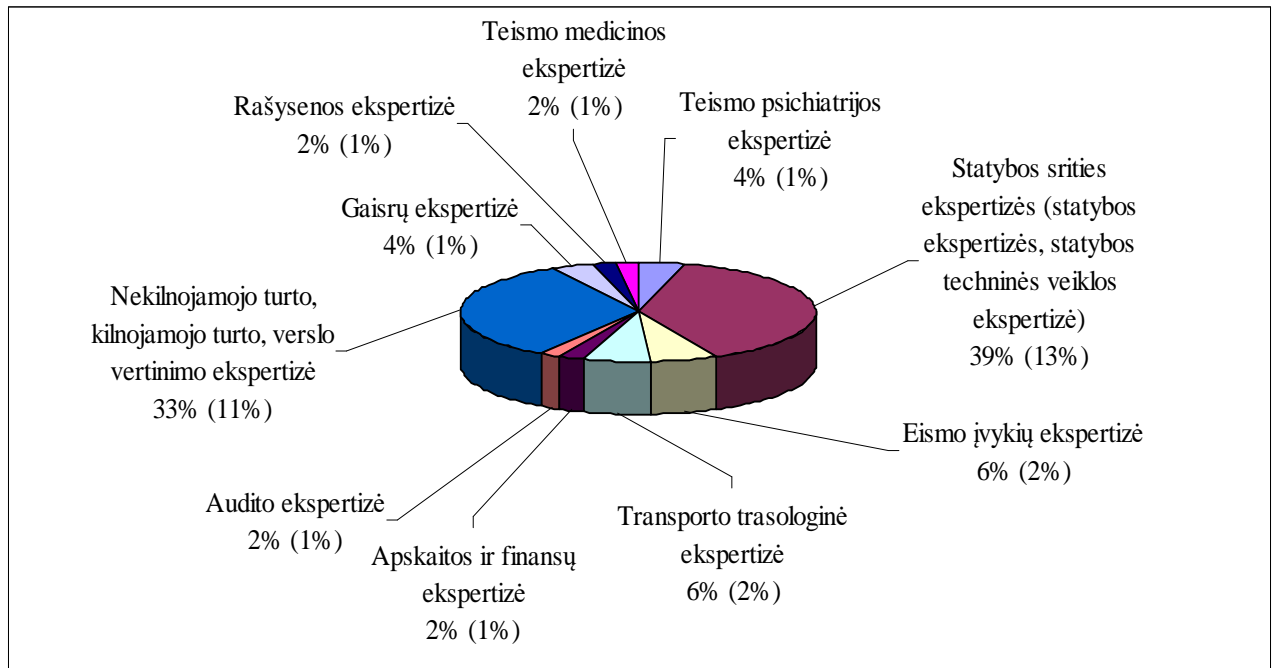
Apklausoje iš viso dalyvavo **45** privatūs teismo ekspertai. Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašė (toliau – Teismo ekspertų sąrašas) apklausos vykdymo metu buvo įrašyti **149** privačia veikla besiverčiantys teismo ekspertai, taigi, iš visos generalinės visumos (149=100 proc.), apklausoje dalyvavo **30,2 proc.** visų privačių teismo ekspertų. Apklausos anketa el. paštu buvo išsiųsta visiems į Teismo ekspertų sąrašą įrašytiems privatiems teismo ekspertams.

1. Apklausos rezultatai rodo, kad apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų pasiskirstymas pagal atliekamą teismo ekspertizės rūšį yra įvairus (žr. 1 lentelę ir 1 pav). Aktyviausiai apklausoje dalyvavo statybos srityje ekspertinius tyrimus atliekantys teismo ekspertai, jie sudarė **39 proc.** visų dalyvavusių apklausoje ir 12,75 proc. visos generalinės visumos (visų privačių teismo ekspertų). Tarp užpildžiusių pateiktą apklausos anketą, taip pat nemažą dalį – **33 proc.** visų apklaustųjų – sudarė nekilnojamojo turto, kilnojamojo turto ir verslo vertinimo ekspertizės atliekantys asmenys (10,74 proc. generalinės visumos). Likusią apklaustųjų dalį sudarė teismo psichiatrijos ekspertizės atliekantys teismo ekspertai (**4 proc.** visų apklaustųjų), eismo įvykių ekspertai (**6 proc.** visų apklaustųjų), transporto trasologines ekspertizės atliekantys teismo ekspertai (**6 proc.** visų apklaustųjų) bei gaisrų ekspertai (**4 proc.** visų apklaustųjų). Atsakymus į anketos klausimus taip pat teikė asmenys, atliekantys apskaitos ir finansų ekspertizę (**2 proc.** visų apklaustųjų), audito ekspertizę (**2 proc.** visų apklaustųjų), rašysenos ekspertizę (**2 proc.** visų apklaustųjų), teismo medicinos ekspertizę (**2 proc.** visų apklaustųjų). Atitinkamai tai sudarė nuo 0,7 proc. iki 2 proc. generalinės visumos.

Teismo ekspertizės rūšis (rūšys)	Atsakymų skaičius	Atsakymų dalis nuo apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų, proc.	Atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.
Teismo psichiatrijos ekspertizė	2	4,08%	1,34%
Statybos srities ekspertizės (statybos ekspertizės, statybos techninės veiklos ekspertizė)	19	38,78%	12,75%
Eismo įvykių ekspertizė	3	6,12%	2,01%
Transporto trasologinė ekspertizė	3	6,12%	2,01%
Apskaitos ir finansų ekspertizė	1	2,04%	0,67%
Audito ekspertizė	1	2,04%	0,67%
Nekilnojamojo turto, kilnojamojo turto, verslo vertinimo ekspertizė	16	32,65%	10,74%
Gaisrų ekspertizė	2	4,08%	1,34%
Rašysenos ekspertizė	1	2,04%	0,67%
Teismo medicinos ekspertizė	1	2,04%	0,67%
Iš viso:	49		149

Pastaba: atsakymų skaičius viršija apklausos dalyvių skaičių, nes dalis teismo ekspertų nurodė atliekantys daugiau nei vienos rūšies teismo ekspertizes.

1 lentelė. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų pasiskirstymas pagal atliekamą teismo ekspertizės rūšį

1 pav. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų pasiskirstymas pagal atliekamą teismo ekspertizės rūšį (skliaustuose - atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)

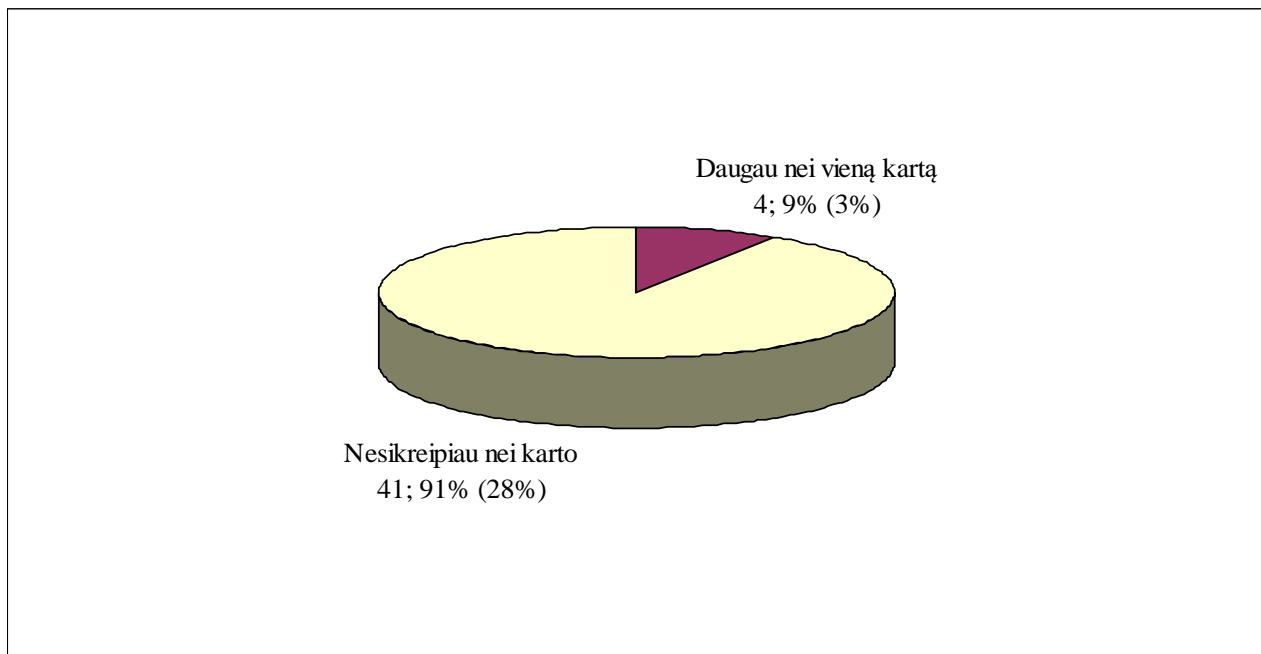
Apibendrinimas: apklausoje dalyvavo tik penktadalis privačių teismo ekspertų. Aktyviausi buvo privatūs teismo ekspertai, teikiantys teismo ekspertizės paslaugas statybos ir nekilnojamojo ar kilnojamojo turto, verslo vertinimo srityse (šių teismo ekspertų teismo ekspertų sąrašė yra įrašyta daugiausiai – 57 proc. visų teismo ekspertų), tačiau ir jie tesudarė tik iki 12 proc. visų privačių teismo ekspertų.

2. Apklausoje anketoje privačių teismo ekspertų buvo prašyta pažymėti, kiek kartų jie yra kreipęsi su pasiūlymais dėl teismo ekspertizės srities tobulinimo į Tarybą. **91 proc.** arba 41 respondentas rinkosi atsakymo variantą „nesikreipiau nei karto“. Kad kreipėsi vieną kartą nurodė nei vienas apklausoje dalyvavęs teismo ekspertas, o tai, jog kreipėsi daugiau nei vieną kartą pažymėjo 4 privatūs teismo ekspertai, kas sudaro tik **2,7 proc.** visų privačių teismo ekspertų arba **9 proc.** apklaustųjų (žr. 2 lentelę ir 2 pav.). Pastarąjį atsakymo variantą pasirinko 2 teismo psichiatrai, statybos srities teismo ekspertas bei teismo ekspertas, atliekantis eismo įvykių ir transporto trasologines ekspertizes.

Atsakymas	Atsakymų skaičius	Atsakymų dalis nuo apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų, proc.	Atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.
Vieną kartą	0	0,00%	0,00%

Daugiau nei vieną kartą	4	8,89%	2,68%
Nesikreipiau nei karto	41	91,11%	27,52%
Iš viso:	45		149

2 lentelė. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų atsakymai dėl kreipimosi į Tarybą su pasiūlymais

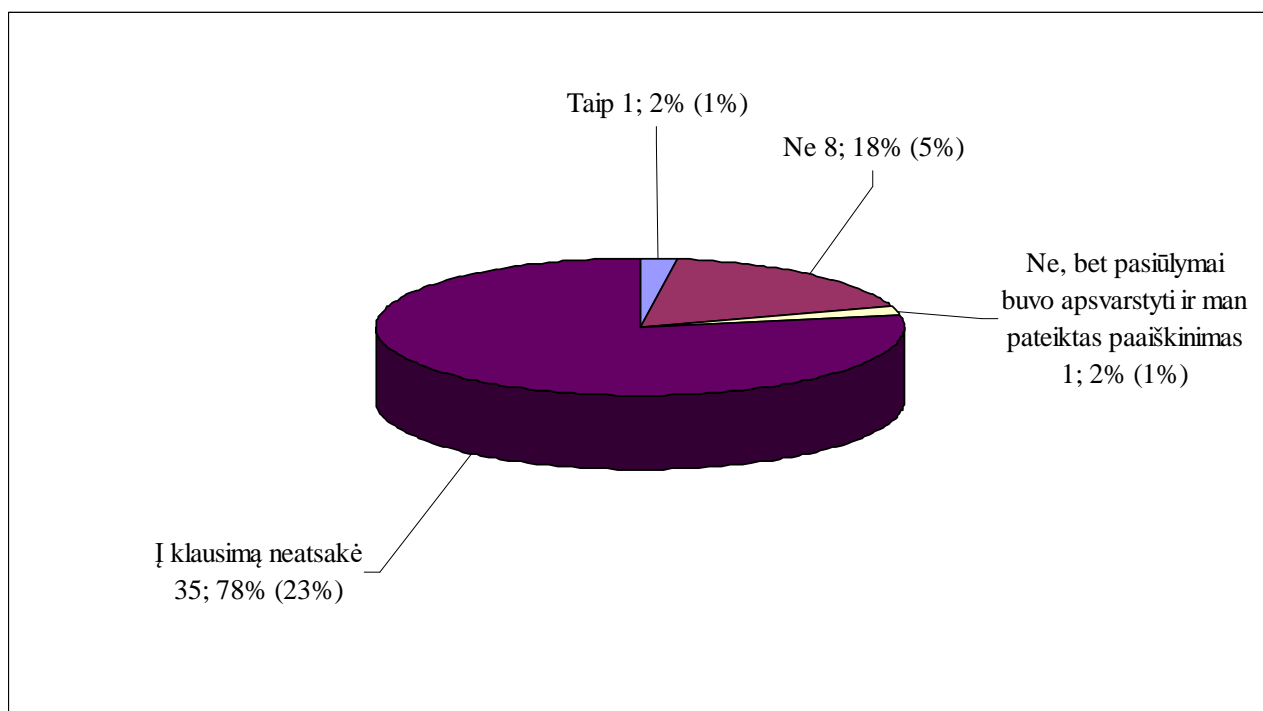
2 pav. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų atsakymų dėl kreipimosi į Tarybą su pasiūlymais pasiskirstymas (skliaustuose - atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)

Apibendrinimas: Tik 4 iš 149 privačių teismo ekspertų yra teikę Tarybai pasiūlymus dėl teismo ekspertizės srities tobulinimo, nors, kaip rodo žemiau šiame aprašyme išdėstyti apklausos rezultatai (atsakymai į informuotumo/žinojimo apie Tarybos veiklą) privačių teismo ekspertų informuotumas/žinojimas apie Tarybos veiklą yra vertintinas teigiamai.

3. Apklausoje dalyviams buvo pateiktas klausimas – „Jeigu Jūs kreipėtės su pasiūlymais dėl teismo ekspertizės srities tobulinimo į Tarybą, ar į Jūsų pasiūlymus buvo atsižvelgta (jeigu nesikreipėte, klausimą praleiskite)“. Didžioji dalis – 35 privatūs teismo ekspertai arba **78 proc.** užpildžiusių anketą į šį klausimą neatsakė. 8 iš anketą užpildžiusių nurodė, jog į jų teiktus pasiūlymus atsižvelgta nebuvo. Be kita ko, 1 teismo ekspertas (**2 proc.** anketą užpildžiusių) pažymėjo, jog į jo Tarybai teiktus pasiūlymus buvo atsižvelgta, taip pat 1 teismo ekspertas (**2 proc.** anketą užpildžiusių) nurodė, kad nors į jo pasiūlymus atsižvelgta nebuvo, tačiau jie buvo apsvaistinti ir jam buvo pateiktas paaiškinimas (žr. 3 lentelę ir 3 pav.).

Atsakymas	Atsakymų skaičius	Atsakymų dalis nuo apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų, proc.	Atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.
Taip	1	2,22%	0,67%
Ne	8	17,78%	5,37%
Ne, bet pasiūlymai buvo apsvarstyti ir man pateiktas paaiškinimas	1	2,22%	0,67%
Ne, tačiau buvo pasiektas mane tenkinantis kompromisas	0	0,00%	0,00%
Į klausimą neatsakė	35	77,78%	23,49%
Iš viso:	45		149

3 lentelė. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų atsakymai dėl to, ar buvo atsižvelgta į jų Tarybai teiktus pasiūlymus

3 pav. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų atsakymų į klausimą, „ar į Jūsų pasiūlymus buvo atsižvelgta“ pasiskirstymas (skliaustuose - atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)

Apibendrinimas: 4 anketą pildžiusieji teismo ekspertai nurodė, kad kreipėsi į Tarybą (2 klausimo rezultatai); tuo tarpu atsakant į 3-ą klausimą dėl teigiamo/neigiamo vertinimo dėl pasiūlymų, atsakė 10 privačių teismo ekspertų (8 nurodė, kad į jų teiktus pasiūlymus atsižvelgta nebuvo).

Atsižvelgiant į tai, Taryba papildomai kreipėsi į teismo ekspertus, kurie nurodė, kad į jų teiktus pasiūlymus atsižvelgta nebuvo, prašydama pateikti informaciją apie kreipimosi į Tarybą faktą. 6 iš 8 privačių teismo ekspertų į Tarybos paklausimą neatsakė.

4. Privačių teismo ekspertų buvo paprašyta apklausos anketoje pateikti turimus pasiūlymus dėl teismo ekspertizės srities tobulinimo. Į šį klausimą atsakė (pasiūlymus pateikė) 15 respondentų, kas sudaro **10 proc.** nuo visų privačių teismo ekspertų ir **33 proc. nuo visų apklausoje dalyvavusių**. Dauguma pasiūlymų (7 atsakymai) buvo pateikta dėl konkrečios teismo ekspertizės rūšies atlikimo (pavyzdžiui, turto vertinimo ekspertizės vykdymo procese (sukonkretinti, kas turi atlikti turto vertinimą vykdymo procese ar nustatyti, kad tik teismo ekspertai turi teisę atlikti šias ekspertizes), audito ekspertizės (nustatyti ir apibrėžti audito ekspertizės sritį ir sprendžiamus uždavinius bei organizuoti mokymus audito srityje teismams ir teisėsaugos institucijoms), statybos techninės veiklos priežiūros ekspertizės (apriboti kvalifikacijų, kurių pagrindu asmuo gali pretenduoti tapti teismo ekspertu statybos srityje, skaičių ir nustatyti papildomus išsilavinimo reikalavimus bei reikalavimą turėti reikiamas patalpas ir įrangą), patvirtinti naują teismo ekspertizės rūšį – „mašinių techninę ekspertizę“). Kita dalis teismo ekspertų (4) pateikė pasiūlymus dėl privačių teismo ekspertų veiklos/darbo organizavimo keitimo ir/ar tobulinimo (pavyzdžiui, organizuoti mokymus privatiems teismo ekspertams, inicijuoti Baltijos šalių teismo ekspertų sąrašo atnaujinimą, nustatyti skundo dėl teismo ekspertų veiksmų, teikiamo Tarybai, žyminį mokestį, šalims ir teismui derinti klausimus iš anksto su teismo ekspertu, patikslinti Teismo ekspertizės įstatymą. Kitais 3 atsakymais konkrečių pasiūlymų pateikta nebuvo.

Apibendrinimas: Dauguma pateiktų atsakymų susiję su teismo ekspertų siūlymais, susijusiais su konkrečių teismo ekspertizė rūšių specifika (dėl atitinkamos srities veiklą bei teismo ekspertizės sritį reglamentuojančių teisės aktų pakeitimų, dėl mokymų organizavimo, dėl konkurencijos tarp teismo ekspertų mažinimo, naujos teismo ekspertizės rūšies patvirtinimo ir kt.). Kai kurie privačių teismo ekspertų teikti pasiūlymai susiję ne su Tarybai suteiktais įgaliojimais ((pvz. dėl antstolių iš varžytinių parduodamo turto vertinimo). Dėl teismo ekspertizės srities tobulinimo apskritai pasiūlymų nepateikta.

5. Respondentų buvo prašoma pateikti temas, susijusias su teismo ekspertize, kuriomis jie pageidautų gauti Tarybos rekomendaciją. Į šį klausimą atsakymus pateikė (nurodė temas) 10 privačių teismo ekspertų, kas sudaro **22 proc.** apklausoje dalyvavusių ir 6,7 proc. nuo generalinės visumos. Apklausos rezultatai rodo, jog tie teismo ekspertai, kurie į šį klausimą atsakė, pageidautų gauti Tarybos rekomendacijas temomis, susijusiomis su atskirų teismo ekspertizės rūšių specifika (pavyzdžiui, teismo klausimo ir turto vertinimo metodikos ryšį, matematinių skaičiavimų atliekant turto vertinimo ekspertizes, ekspertizių priskyrimo statybos ekspertizei ar statybos techninės veiklos ekspertizei kriterijus, metrologinių patikrų privalomumo, atliekant ekspertizes statybos srityje ir pan.), Teismo ekspertų profesinės etikos kodekso nuostatomis, teismų praktika, ekspertiniais tyrimais, nepriskirtiniais teismo ekspertizei. Pastebėtina, jog dalis į klausimą atsakiusiųjų teismo ekspertų pateikė bendro pobūdžio pastebėjimus, konkrečios temos neįvardydami.

Apibendrinimas: apklausos rezultatai rodo, jog kaip 4 klausimo atveju, privačių teismo ekspertų domėjimosi sričių/temų ribos yra apibrėžtos tam tikrų atskirų teismo ekspertizės rūšių specifika bei klausimais, iš tokios specifikos kylančiais. Kai kuriais atvejais ši specifika nėra

susijusi su Tarybos kompetencija apskritai (pvz., klausimai/temos dėl matematinių skaičiavimų atliekant turto vertinimo ekspertizes, metrologinių patikrų atlikimo privalomumo).

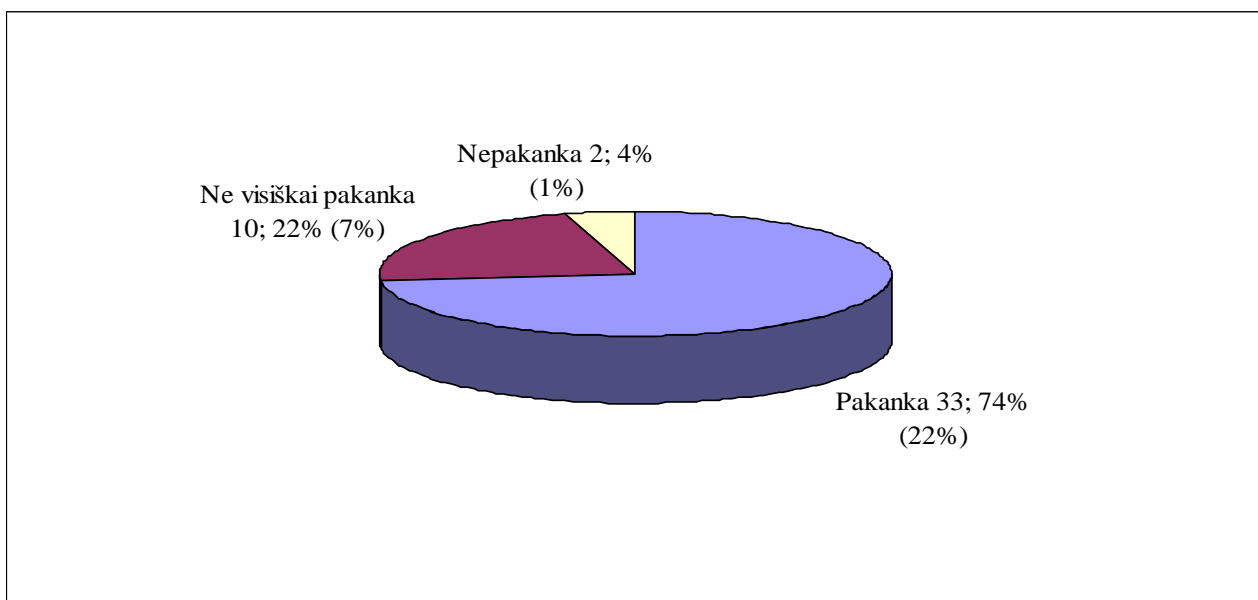
6. Apklausoje anketoje teismo ekspertų buvo paprašyta nurodyti savo elektroninio pašto adresą, jei jie pageidauja gauti informaciją apie 4-jame ir 5-jame apklausoje klausimuose nurodytų pasiūlymų svarstymą. Iš 45 anketą pildžiusių respondentų, kurie, savo ruožtu, tesudaro 30,2 proc. generalinės visumos, elektroninio pašto adresus nurodė tik 15.

Apibendrinimas: manytina, kad, kaip ir apskritai visos apklausoje tema neatrodė respondentams aktuali, taip pat ir poreikis gauti informaciją temomis, nesusijusiomis su privačių teismo ekspertų konkrečia veiklos sritimi, nėra aktualus.

7. Apklausoje dalyvių buvo klausama, ar pakanka informacijos, susijusios su teismo ekspertizės sritimi ir Tarybos veikla, interneto svetainėje <http://www.ltec.lt/lt/teismo-ekspertu-veiklos-koordinavimo-taryba>. Dauguma privačių teismo ekspertų – **74 proc.** apklaustųjų, atsakydami į minėtą klausimą, nurodė, kad informacijos pakanka. Atsakymo variantą, kad informacijos ne visiškai pakanka, rinkosi **22 proc.** apklaustųjų, o kad jos nepakanka nurodė tik du apklausoje dalyvavę teismo ekspertai, t. y. **4 proc.** apklaustųjų (žr. 4 lentelę ir 4 pav.).

Atsakymas	Atsakymų skaičius	Atsakymų dalis nuo apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų, proc.	Atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.
Pakanka	33	73,33%	22,15%
Ne visiškai pakanka	10	22,22%	6,71%
Nepakanka	2	4,44%	1,34%
Iš viso:	45		149

4 lentelė. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų atsakymai dėl informacijos, susijusios su teismo ekspertizės sritimi ir Tarybos veikla, pakankamumo

4 pav. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų atsakymų pasiskirstymas dėl informacijos, susijusios su teismo ekspertizės sritimi ir Tarybos veikla, pakankamumo (skliaustuose - atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)

Apibendrinimas: Daugumai iš apklaustų privačių teismo ekspertų informacijos, susijusios su teismo ekspertizės sritimi ir Tarybos veikla, skelbiamos interneto svetainėje, adresu <http://www.ltec.lt/lt/teismo-ekspertu-veiklos-koordinavimo-taryba>, pakanka. Privačių teismo ekspertų, nurodžiusių, jog minėtos informacijos ne visiškai pakanka ar nepakanka, bendra dalis nesiekia trečdaliao (**26 proc.**) apklausoje dalyvavusių teismo ekspertų, kas, savo ruožtu, tesudaro tik apie **8 proc.** visų į Teismo ekspertų sąrašą įrašytų privačių teismo ekspertų.

8. Apklausiamų teismo ekspertų buvo prašoma nurodyti, kokios informacijos, susijusios su teismo ekspertizės sritimi ir Tarybos veikla, jie pasigenda ir labiausiai trūksta interneto puslapyje <http://www.ltec.lt/lt/teismo-ekspertu-veiklos-koordinavimo-taryba>. Į šį klausimą atsakė tik 6 respondantai (**13 proc.** nuo anketą pildžiusiųjų ir **4 proc.** visų į Teismo ekspertų sąrašą įrašytų teismo ekspertų). Apibendrinus 6 respondentų atsakymus matyti, jog respondantai interneto puslapyje <http://www.ltec.lt/lt/teismo-ekspertu-veiklos-koordinavimo-taryba> pageidauja informacijos, susijusios su naujienomis teismo ekspertizės srityje, taip pat informacijos, susijusios su privačių teismo ekspertų veikla, aktualia teismų praktika bei skundų Taryboje nagrinėjimo tvarka.

Apibendrinimas: Lyginant atsakymų į 7 ir 8 klausimų rezultatus matyti, kad, nepaisant to, jog, atsakydami į 7 klausimą, 10 privačių teismo ekspertų nurodė, kad informacijos nevisiškai pakanka ar nepakanka, kas sudaro 23 proc. visų apklaustųjų, pasiūlymus kokią informaciją pateikti Tarybos interneto puslapyje, pateikė tik 5 privatūs teismo ekspertų, kas sudaro 11 proc. apklaustųjų arba 3,3 proc. visų į Teismo ekspertų sąrašą įrašytų teismo ekspertų.

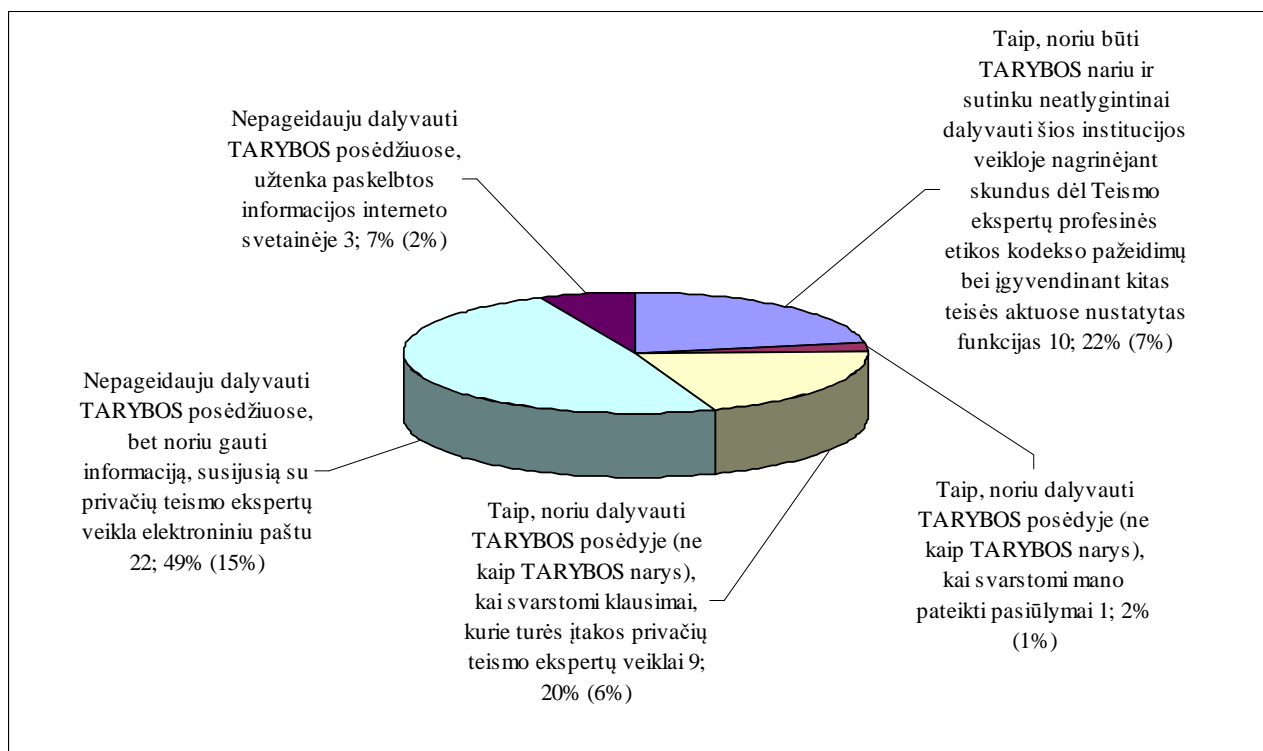
9. Apklauskos dalyviams buvo pateiktas klausimas, ar jie pageidauja dalyvauti Tarybos veikloje. Didžiausia dalis – **49 proc.** anketą pildžiusiųjų, nurodė, jog nepageidauja dalyvauti Tarybos posėdžiuose, bet nori gauti informaciją, susijusią su privačių teismo ekspertų veikla

elektroniniu paštu. **22 proc.** pildžiusių apklausos anketą pažymėjo norintys būti Tarybos nariais ir sutinkantys neatlygintinai dalyvauti šios institucijos veikloje nagrinėjant skundus dėl Teismo ekspertų profesinės etikos kodekso pažeidimų bei įgyvendinant kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas (skaičiuojant nuo generalinės visumos tai sudaro 7 proc. privačių teismo ekspertų). Išanalizavus šį atsakymo variantą pasirinkusiųjų duomenis, nustatyta, kad būti Tarybos nariais norą išreiškė 3 turto vertinimo srities teismo ekspertai, 3 statybos srities teismo ekspertai, 1 eismo įvykių ir transporto trasologinės ekspertizės atliekantis teismo ekspertas, 2 gaisrų teismo ekspertai bei 1 teismo psichiatras. **20 proc.** anketą pildžiusiųjų nurodė, kad nori dalyvauti Tarybos posėdyje (ne kaip Tarybos nariai), kai svarstomi klausimai, kurie turės įtakos privačių teismo ekspertų veiklai (6,04 proc. generalinės visumos). Kad nepageidauja dalyvauti Tarybos posėdžiuose ir kad užtenka paskelbtos informacijos interneto svetainėje, pažymėjo **7 proc.** anketą pildžiusieji (2 proc. generalinės visumos) (privačių teismo ekspertų, o **2 proc.** (0,67 proc. generalinės visumos) pageidautų dalyvauti Tarybos posėdyje (ne kaip Tarybos nariai) tuo atveju, kai būtų svarstomi jų pateikti pasiūlymai (Žr. 5 lentelę ir 5 pav.).

Atsakymas	Atsakymų skaičius	Atsakymų dalis nuo apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų, proc.	Atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)
Taip, noriu būti TARYBOS nariu ir sutinku neatlygintinai dalyvauti šios institucijos veikloje nagrinėjant skundus dėl Teismo ekspertų profesinės etikos kodekso pažeidimų bei įgyvendinant kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas	10	22,22%	6,71%
Taip, noriu dalyvauti TARYBOS posėdyje (ne kaip TARYBOS narys), kai svarstomi mano pateikti pasiūlymai	1	2,22%	0,67%
Taip, noriu dalyvauti TARYBOS posėdyje (ne kaip TARYBOS narys), kai svarstomi klausimai, kurie turės įtakos privačių teismo ekspertų veiklai	9	20,00%	6,04%
Nepageidauju dalyvauti TARYBOS posėdžiuose, bet noriu gauti informaciją, susijusią su privačių teismo ekspertų veikla elektroniniu paštu	22	48,89%	14,77%

Nepageidauju dalyvauti TARYBOS posėdžiuose, užtenka paskelbtos informacijos internete	3	6,67%	2,01%
Iš viso:	45		149

5 lentelė. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų nuomonės dėl dalyvavimo Tarybos veikloje

5 pav. Apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų nuomonių dėl dalyvavimo Tarybos veikloje pasiskirstymas (skliaustuose - atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)

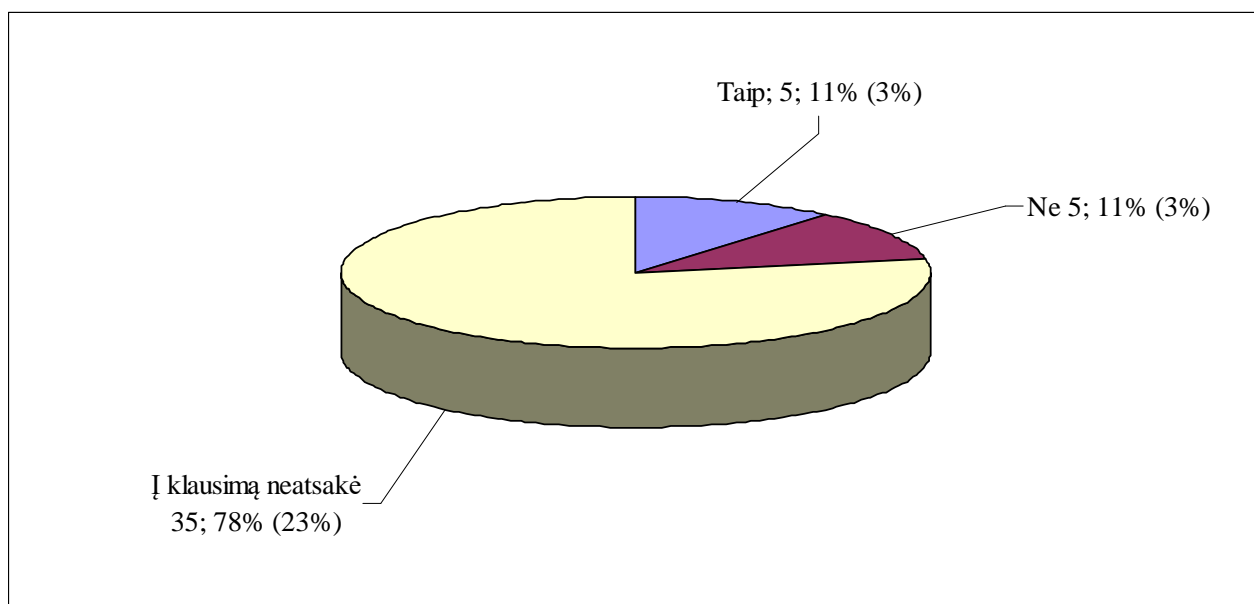
Apibendrinimas: Apklausoje rezultatai rodo, kad didžiausia dalis anketą pildžiusiųjų privačių teismo ekspertų (**78 proc.**) Tarybos nariais būti nepageidauja, tačiau viena ar kita forma (elektroniniu paštu, dalyvavimu Tarybos posėdyje ne kaip šios institucijos nariai, interneto puslapyje) norėtų gauti informaciją, svarbią privačių teismo ekspertų veiklai. Norą tapti Tarybos nariais išreiškė penktadalis apklaustųjų (6,7 proc. generalinės visumos). Pastebėtina, kad iš 45 anketą pildžiusiųjų respondentų 25 pasirinko pasyvų dalyvavimą ar nedalyvavimą Tarybos veikloje ir 20 respondentų – aktyvesni dalyvavimą Tarybos veikloje.

10. Apklausoje dalyvių buvo klausiama, ar jie pritaria, kad privačių teismo ekspertų atstovą į Tarybą turėtų deleguoti skėtinė daugumą privačių teismo ekspertų atstovaujanti asociacija (įvertinus tai, kad yra 149 privatūs teismo ekspertai, atliekantys skirtingas 37 rūšių ekspertizes). **78 proc.** respondentų į šį klausimą neatsakė, (pastebėtina, kad šie respondentai nebuvo išreiškę noro būti Tarybos nariais ir dalyvauti šios institucijos veikloje). Iš 10 į šį klausimą atsakiusiųjų 5 pritarė

klausime pateiktam teiginiui, o 5 privatūs teismo ekspertai nurodė nepritariantys, kad privačių teismo ekspertų atstovą į Tarybą deleguotų skėtinei asociaciją (žr. 6 lentelę ir 6 pav.).

Atsakymas	Atsakymų skaičius	Atsakymų dalis nuo apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų, proc.	Atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.
Taip	5	11,11%	3,36%
Ne	5	11,11%	3,36%
Į klausimą neatsakė	35	77,78%	23,49%
Iš viso:	45		149

6 lentelė. Apklausoje dalyvių nuomonės dėl galimybės privačių teismo ekspertų skėtinei asociacijai deleguoti atstovą į Tarybą

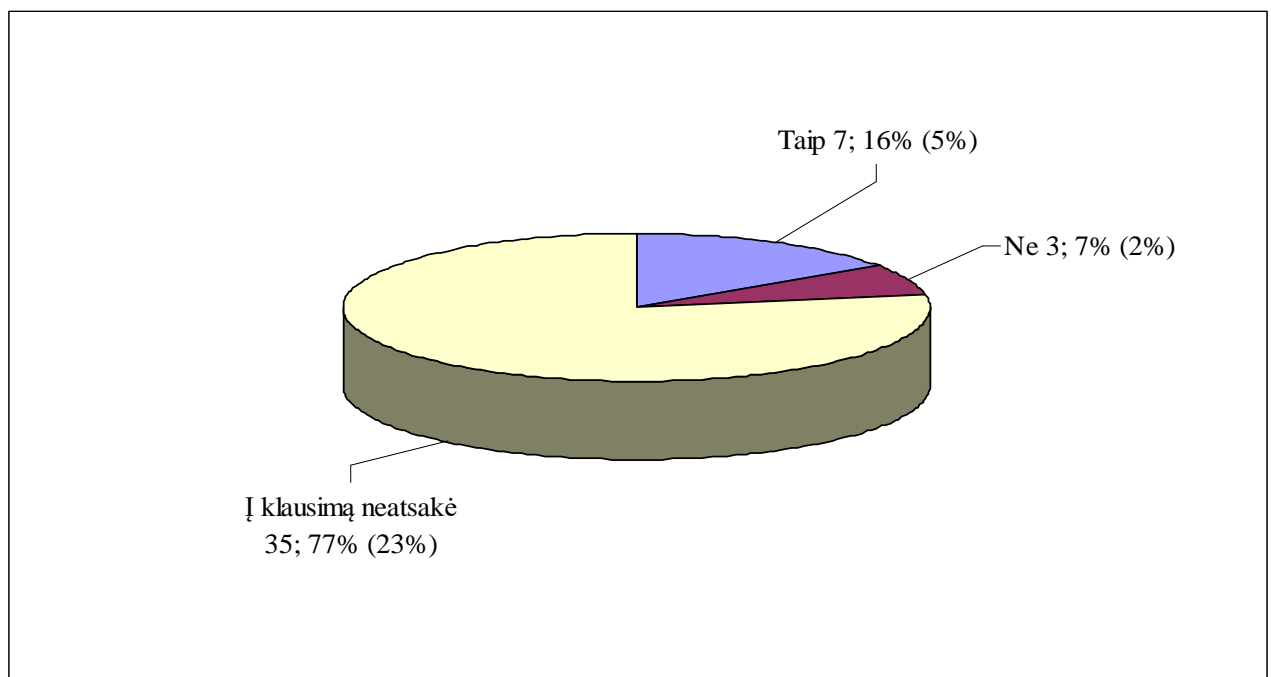
6 pav. Apklausoje dalyvių nuomonių dėl galimybės privačių teismo ekspertų skėtinei asociacijai deleguoti atstovą į Tarybą, pasiskirstymas (skliaustuose - atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)

Apibendrinimas: Į klausimą atsakiusių respondentų nuomonės dėl galimybės privačių teismo ekspertų skėtinei asociacijai deleguoti atstovą į Tarybą pasiskirstė po lygiai – tokiam atrankos modeliui pritarimą ir nepritarimą išreiškė vienodas skaičius respondentų. Didžioji dauguma likusių, anketą pildžiusiųjų, šiuo klausimu nepasisakė, manytina, dėl klausimo jiems neaktualumo.

11. Privatiems teismo ekspertams buvo pateiktas klausimas, ar jie sutiktų mokėti skėtinei privačių teismo ekspertų asociacijai nario mokestį. **77 proc.** respondentų į šį klausimą neatsakė, (jie ir nebuvo išreiškę noro būti Tarybos nariais ir dalyvauti šios institucijos veikloje). Didesnė dalis išreiškusiųjų nuomonę – **16 proc.** apklausoje dalyvavusių, pažymėjo, kad minėtą mokestį mokėti sutiktų, o **7 proc.** į šį klausimą atsakė neigiamai (žr. 7 lentelę ir 7 pav.).

Atsakymas	Atsakymų skaičius	Atsakymų dalis nuo apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų, proc.	Atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.
Taip	7	15,56%	4,70%
Ne	3	6,67%	2,01%
Į klausimą neatsakė	35	77,78%	23,49%
Iš viso:	45		149

7 lentelė. Apklausoos dalyvių nuomonės dėl nario mokesčio skėtinei privačių teismo ekspertų asociacijai mokėjimo

7 pav. Apklausoos dalyvių nuomonių dėl nario mokesčio skėtinei privačių teismo ekspertų asociacijai mokėjimo, pasiskirstymas (skliaustuose - atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)

Apibendrinimas: Atsakymų rezultatai vertintini kritiškai, atsižvelgiant į tai, kad tik 5 teismo ekspertai, atsakydami į 10 klausimą, nurodė, jog pageidautų būti skėtinės asociacijos nariu, tačiau, atsakydami į šį klausimą, 7 respondantai nurodė, kad sutiktų mokėti skėtinės asociacijos nario mokesť.

12. Apklausoos dalyviams buvo pateiktas klausimas „Jei nepritariate, kad privačių teismo ekspertų atstovą į Tarybą turėtų deleguoti skėtinė daugumą privačių teismo ekspertų atstovaujanti asociacija, aprašykite savo siūlomą privačių teismo ekspertų atstovo atrankos į Tarybą modelį“. Į šį klausimą buvo pateikti 7 privačių teismo ekspertų atsakymai, kas sudaro **16 proc.** apklausoje dalyvavusių arba 4,7 proc. visų privačių teismo ekspertų. Atsakiusiųjų į pateiktą klausimą teigimu, atstovas galėtų būti atrenkamas pagal pageidavimą (sudarytas pageidaujančių sąrašas ir iš jų atrinkti tinkamiausia), konkurso būdu, rotacijos principu ar pagal Lietuvos regionus. Dalis apklaustųjų

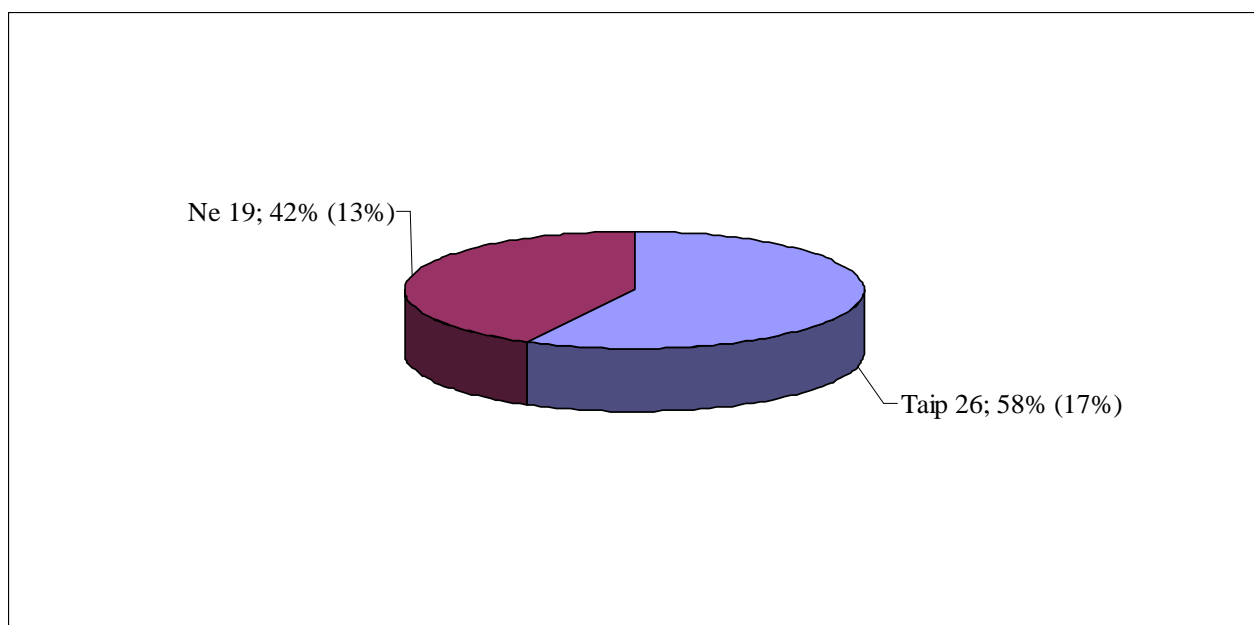
mano, kad Taryboje privačius teismo ekspertus turėtų atstovauti ne vienas, bet keletas atstovų ar tiek pat atstovų, kiek šiuo metu atstovaujama valstybės institucijų. Taip pat buvo pastebėta, kad įprasta praktika, kad deleguoja narius asociacija, nes kitaip yra per sudėtinga organizuoti rinkimų balsavimą.

Apibendrinimas: Respondentų nuomonės dėl privačių teismo ekspertų atstovo atrankos į Tarybą modelio išsiskiria. Be to, atsakiusiųjų aktyvumas per mažas, jog būtų galima daryti bent kiek nors apibendrintą išvadą, kuri galėtų iliustruoti generalinės visumos poreikį..

13. Privačių teismo ekspertų buvo klausama, ar jie sutiktų būti teismo ekspertizės įstaigoje sudarytos kvalifikacinės komisijos, suteikiančios teismo eksperto kvalifikaciją, nariu ir neatlygintinai dalyvauti šios komisijos veikloje. Didžioji dalis – **58 proc.** anketą pildžiusiųjų į šį klausimą atsakė teigiamai, o **42 proc.** – išreiškė nesutikimą (žr. 8 lentelę ir 8 pa.).

Atsakymas	Atsakymų skaičius	Atsakymų dalis nuo apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų, proc.	Atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.
Taip	26	57,78%	17,45%
Ne	19	42,22%	12,75%
Iš viso:	45		149

8 lentelė. Apklausoje dalyvių nuomonės dėl neatlygintino dalyvavimo teismo ekspertizės įstaigoje sudarytos kvalifikacinės komisijos veikloje

8 pav. Apklausoje dalyvių nuomonių dėl neatlygintino dalyvavimo teismo ekspertizės įstaigoje sudarytos kvalifikacinės komisijos veikloje, pasiskirstymas (skliaustuose - atsakymų dalis nuo visų privačių teismo ekspertų skaičiaus, proc.)

Apibendrinimas: 2/3 apklausoje dalyvavusių respondentų sutiktų būti teismo ekspertizės įstaigoje sudarytos kvalifikacinės komisijos, suteikiančios teismo eksperto kvalifikaciją, nariu ir neatlygintinai dalyvauti šios komisijos veikloje.

14. Apklauskos pabaigoje privačių teismo ekspertų buvo prašoma pateikti turimus kitus pastebėjimus ir pasiūlymus. Į šį klausimą buvo pateikta 12 atsakymų.

Apibendrinimas: Tarp kitų pastebėjimų ir pasiūlymų, dalis teismo ekspertų atkreipė dėmesį į aspektus, susijusius su teisiniu reguliavimu (pasiūlyta Tarybai aktyviau teisėkūroje turto vertinimo srityje, patikslinti Teismo ekspertų profesinės etikos kodeksą), tačiau keli teismo ekspertai pažymėjo, jog Taryba neturėtų dubliuoti tam tikrose srityse veikiančių priežiūros institucijų veiklos, o Taryboje apie kitų ekspertų kvalifikaciją neturėtų spręsti konkuruojantys ekspertai. Kita dalis - išreiškė teigiamus atsiliepimus apie vykdytą privačių teismo ekspertų apklausą.

IŠVADOS

1. Apklausos rezultatai leidžia daryti išvadą, jog 69,8 proc. privačių teismo ekspertų tema apie Tarybos veiklą ir teismo ekspertizės srities tobulinimą nėra aktuali. Tai patvirtina ir kiti apklausos rezultatai bei esamos praktikos analizė (tik 9 proc. apklausoje dalyvavusių privačių teismo ekspertų nurodė, kad yra kreipęsi į Tarybą su pasiūlymais dėl ekspertizės srities tobulinimo).
2. Teismo ekspertų apklausoje teikti siūlymai dėl ekspertizės srities tobulinimo, taip pat temos, kuriomis privatūs teismo ekspertai pageidautų gauti Tarybos rekomendacijas, apima skirtingus aspektus, kurie daugiausiai yra sietini su konkrečių teismo ekspertizės rūšių atlikimo specifika.
3. Didžiosios dalies anketą pildžiusių privačių teismo ekspertų nuomone, informacijos, susijusios su teismo ekspertizės sritimi ir Tarybos veikla, skelbiamos interneto svetainėje, adresu <http://www.ltec.lt/lt/teismo-ekspertu-veiklos-koordinavimo-taryba>, pakanka. Iš apklausos rezultatų matyti, jog nurodžiusieji, kad minėtos informacijos trūksta, pažymėjo, jog labiausiai pageidauja informacijos, susijusios su naujienomis teismo ekspertizės srityje, taip pat informacijos, susijusios su privačių teismo ekspertų veikla, aktualia teismų praktika bei skundų Taryboje nagrinėjimo tvarka.
4. Apklausos rezultatai rodo, kad didžiausia dalis anketą pildžiusių privačių teismo ekspertų (78 proc.) nepageidauja tapti Tarybos nariais, tačiau norėtų kitu būdu dalyvauti/būti informuojami apie jiems reikšmingą šios institucijos veiklą.
5. Norą tapti Tarybos nariais išreiškė apie penktadalis anketą pildžiusių respondentų (10 privačių teismo ekspertų), tačiau nuomonė dėl dalyvavimo būdų išsiskyrė.
6. 2/3 respondentų sutiktų būti teismo ekspertizės įstaigoje sudarytos kvalifikacinės komisijos, suteikiančios teismo eksperto kvalifikaciją, nariu ir neatlygintinai dalyvauti šios komisijos veikloje.

Apibendrinant darytina išvada, jog Tarybos veikla ir teismo ekspertizės srities tobulinimo tema generalinei apklaustųjų visumai nėra aktuali, ir, kaip matyti iš apklausos rezultatų, tą lemia ne informacijos trūkumo aspektai, o kiti aspektai (pavyzdžiui, darbo metodikos konkrečios teismo ekspertizės srityje specifiškumo klausimai). Tai koreliuojasi ir su kitais apklausos rezultatais – respondentai pageidautų dalyvauti Tarybos veikloje, tačiau didesnė jų dalis norėtų tai daryti pasyviai, tai yra: gauti naujienas teismo ekspertizės srityje, kiek jos susijusios su privačių teismo ekspertų veikla.